

**SECTORCONVENANT 2016-2017
AFGESLOTEN TUSSEN DE VLAAMSE REGERING EN DE SOCIALE PARTNERS
VAN DE DIAMANTSECTOR (PC 324)**

Tussen de Vlaamse Regering, hierbij vertegenwoordigd door:

Mevrouw Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs;

De heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

en de sociale partners van de diamantsector,

met als vertegenwoordigers voor de werkgevers:

De heer Bart De Hantsetters, Voorzitter Syndicaat der Belgische Diamantnijverheid (SBD);

Mevrouw Linda Vancauwenberghe, Directeur SBD en Ondervoorzitter Fonds voor de Diamantnijverheid;

De heer Luc Goris, Secretaris Vereniging van Kempische Diamantwerkgevers (VKD) en Beheerder Fonds voor de Diamantnijverheid

met als vertegenwoordigers voor de werknemers:

De heer John Colpaert, Federaal secretaris Algemene Centrale-ABVV en Voorzitter Fonds voor de Diamantnijverheid;

Mevrouw Myriam Dillen, Algemeen sectorverantwoordelijke diamant ACV-Transcom en Beheerder Fonds voor de Diamantnijverheid

Wordt overeengekomen wat volgt

Verbintenissen van de Vlaamse Regering

Artikel 1. De Vlaamse Regering verbindt er zich toe in het kader van voorliggende overeenkomst tijdens de periode van **1 januari 2016 tot en met 31 december 2017** een maximale toelage van **98.000,00 EUR** uit te betalen aan **Fonds voor de Diamantnijverheid, Hoveniersstraat 22 te 2018 Antwerpen (ondernemingsnummer: 0416.381.705 - bankrekeningnummer: BE88 7310 3890 3641)** ter financiering van **1 VTE sectorconsulent**.

Artikel 2. De Vlaamse Regering stimuleert en ondersteunt de uitvoering van voorliggende overeenkomst, door:

1. het organiseren van ad hoc- overleg met de sociale partners, op vraag van de sectoren;
2. het organiseren van klankbordvergaderingen waarbij knelpunten worden besproken en desgevallend beleidsaanbevelingen kunnen worden geformuleerd, op vraag van de sectoren;
3. het organiseren van intervisiemomenten met vertegenwoordigers van de sector, die fungeren als doorgeefluik van informatie.

Verbintenissen van de sector

Artikel 3. De diamantsector verbindt zich ertoe om, op basis van het door de VESOC-partners goedgekeurde, inhoudelijk kader voor de sectorconvenants 2016-2017, een sectorale **visie** te ontwikkelen en vanuit deze visie **prioriteiten** te bepalen en er doelgerichte **acties** aan te koppelen. De sectorspecifieke maatregelen geformuleerd in dit convenant zijn verbintenissen die betrekking hebben op het ondersteunen en uitvoeren van:

- de afstemming tussen onderwijs en de arbeidsmarkt;
- een competentiebeleid, waaronder leven lang leren;
- het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit, vermeld in het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt.

Artikel 4. De sector verbindt er zich toe de werkingssubsidie uitsluitend aan te wenden ter uitvoering van deze sectorspecifieke maatregelen. Hiertoe worden effectief 1 VTE-sectorconsulent ingezet. Zij zijn tewerkgesteld in een paritair beheerde organisatie en werken onder paritair toezicht. Ze zijn belast met het geheel van coördinerende, rapporterende en ondersteunende taken ter uitvoering van het sectorconvenant.

De loon- en werkingskosten van deze sectorconsulenten komen in aanmerking als subsidiabele kosten voor zover zij betrekking hebben op de uitvoering van deze

sectorspecifieke maatregelen en voor zover ze uitgevoerd worden binnen de looptijd van het sectorconvenant. Periodes van tijdskrediet of loopbaanonderbreking komen niet in aanmerking voor financiering tenzij wordt aangetoond dat de functie van de sectorconsulent(e) tijdelijk tijdens zijn of haar afwezigheid door een vervang(st)er afdoende wordt uitgeoefend.

De maximale werkingssubsidie wordt toegekend voor de inzet van 1 VTE op jaarbasis. Indien de sectorconsulent tijdens zijn of haar afwezigheid niet afdoende vervangen wordt voor het continueren van de inspanningen in het kader van het sectorconvenant, vermindert de maximale werkingssubsidie. De werkingssubsidie wordt dan berekend per consulent per dag van de looptijd. Dit bedrag wordt vermenigvuldigd met het aantal dagen waarop geen/te weinig consulenten tewerk gesteld waren en in mindering gebracht.

De sector zal de naam van de sectorconsulenten aan het departement Werk en Sociale Economie bezorgen en wijzigingen melden.

Artikel 5. Ter verantwoording en ter evaluatie van deze overeenkomst bezorgt de sector ten laatste op **31 januari 2017** een voortgangsrapport en ten laatste op **31 januari 2018** een eindrapport aan het departement Werk en Sociale Economie. Het voortgangs- en eindrapport omvatten:

- de rapportering over de verschillende initiatieven ter realisering van het actieplan;
- de toetsing van de realisaties aan de resultaatsindicatoren en de doelstellingen vermeld in het sectorconvenant;
- de verantwoording van de aanwending van de ontvangen subsidiebedragen (enkel voor het eindrapport).

Het departement Werk en Sociale Economie bezorgt tijdig aan de sector het modelformulier inzake de rapportering.

De diamantsector werkt vanuit volgende sectorale visie aan de uitvoering van de prioriteiten en acties van dit sectorconvenant.

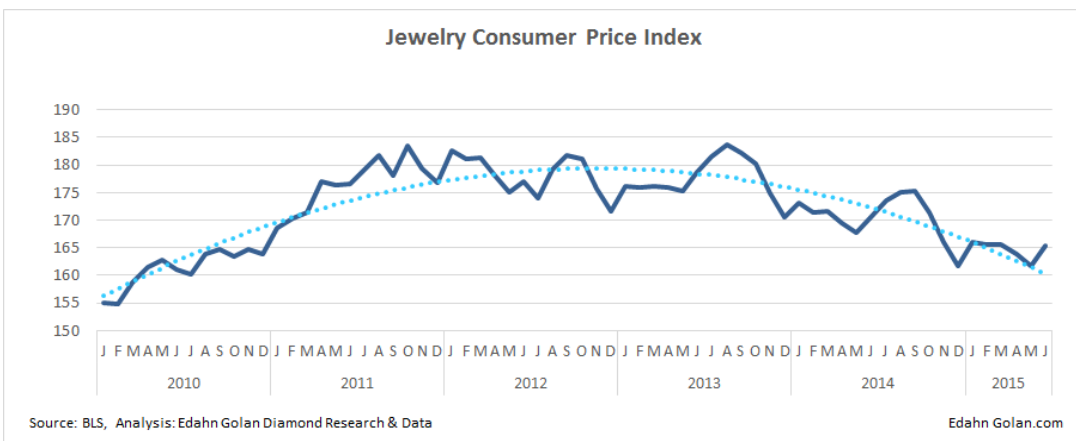
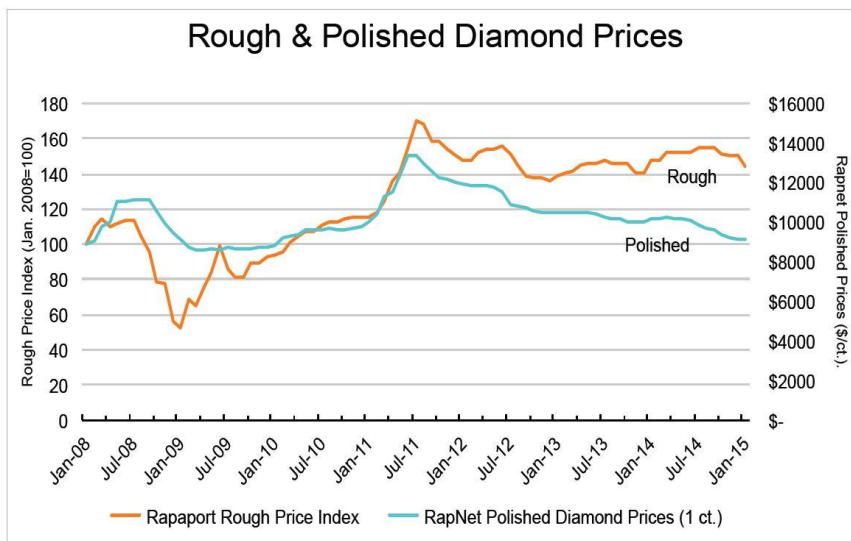
Vooraleer de omgevingsanalyse met de gevraagde aandachtspunten uit te werken, dient eerst een overzicht van de internationale context meegegeven te worden. De Antwerpse diamantindustrie, een bij uitstek op het buitenland gerichte activiteit, heeft in grote mate haar strategie hieraan moeten aanpassen.

2014 en 2015 zijn bijzonder moeilijke jaren voor de internationale diamantindustrie (diamantbewerking). Door allerlei factoren is de prijs van geslepen diamant lager dan die van ruwe diamant waardoor de marges te klein of zelf negatief zijn. Dit leidde tot bedrijfssluitingen in India en Afrika.

De prijszetting in de internationale diamantwereld is weinig elastisch waarbij de dalende prijs van geslepen wel te wijten is aan een verminderde vraag van de eindconsument, maar de hoge prijs van ruw deze tendens niet volgt en dit omwille van de sterke positie van de mijnbedrijven in de waardeketen en ze hun prijzen - tot op zekere hoogte - kunnen bepalen tav hun klanten.

De tanende vraag naar diamant is te wijten aan het marktaandeelverlies ten voordele van andere luxegoederen, aan het ontbreken van een generieke marketing (De Beers' *A diamond is forever* dateert al van 1947), aan een stagnerende Chinese markt.

Anderzijds ontwaart men stilaan positieve kenteringen, met name een opkomende Indische markt, mijnproducenten die hun prijzen aanpassen.

Source: BLS, Analysis: Edahn Golan Diamond Research & Data

Edahn Golan.com

Daarnaast worden bedrijven geconfronteerd met de restrictieve kredietverlening door banken die de diamantactiviteiten meer en meer als risicovol bestempelen.

Krediet is een belangrijk gegeven en dit omwille van de lange omlooptijd om van ruw te komen tot geslepen diamant.

De Antwerpse diamantbewerking – die zich toelegt op een welbepaalde niche, nl. de bewerking van grotere, moeilijke stenen – heeft zich al bij al redelijk weten te handhaven in deze precaire internationale context. Wel moet hierbij vermeld worden dat enkele initiatieven ingezet door de sectorconsulent in 2012 – 2013 niet onmiddellijk kunnen gecontinueerd worden. Deze initiatieven betroffen de instroom van jonge diamantbewerkingers via het organiseren van een basiscursus en de opleiding van ervaren slijpers via een cursus meesterslijpen. De reden voor dit uitstel is de moeilijke economische toestand zoals hierboven geschetst en de focus van de bedrijven om allereerst het bestaande te behouden.

De sluiting van de Antwerpse Diamantbank in juni 2015 trof ook de meeste van de bedrijven en droeg bij tot een gevoel van onzekerheid om wat de toekomst zou brengen.

Hier volgen de specifieke cijfers van de sector:

Evolutie aantal arbeiders (PC 324) bron: Rijksverlofkas Diamant

	Arbeiders	Leerlingen	Totaal	Evolutie(%)
2004	1.774	7	1.781	
2005	1.613	5	1.618	-9,1
2006	1.384	1	1.385	-14,4
2007	1.276	0	1.276	-7,8
2008	1.145	0	1.145	-10,2
2009	1.031	1	1.032	-9,8
2010	906	4	910	-11,8
2011	867	7	874	-3,9
2012	825	7	832	-4,8
2013	796	4	800	-3,8
2014	724	2	726	-9,3

Eerste opmerking hierbij is dat deze tabel het aantal arbeiders weergeeft, maar ook dat we op termijn - in het kader van het eenheidsstatuut - kunnen spreken over 5000 à 6000 diamantwerknemers.

Verder dienen we hier op te merken dat de trend die zich in 2011 inzette en een afvlakking weergaf van de daling van het aantal arbeiders, vanaf 2014 terug een negatieve knik vertoont en dit omwille van de hierboven weergegeven moeilijke internationale context. Dit blijkt des te meer in de cijfers die het aantal bezoldigde dagen vertegenwoordigen (en dus de stijging of daling van de activiteit):

Effectief gewerkte dagen bron: Rijksverlofkas Diamant

2007	165.245
2008	157.176
2009	122.851
2010	122.851
2011	126.170
2012	125.456
2013	124.975
2014	116.853

Grootte van de vestigingen in de diamantbewerking (31/12/2014)

Micro (1 tem 9 arbeiders)	134
Klein (10 tem 49 arbeiders)	13
Middelgroot (50 tem 199 arbeiders)	2

Diversiteit**Aantal arbeiders per nationaliteit** bron: Rijksverlofkas Diamant per 31/12/14

populatie: 726 arbeiders tewerkgesteld bij een werkgever in 2014

Land	Nationaliteit	Geboorteland
Armenië	1	0
Bangladesh	0	1

België	664	589
Chili	0	2
China	1	4
Duitsland	1	2
Filippijnen	7	36
Frankrijk	1	1
Griekenland	1	1
Groot-Brittannië	3	1
India	21	35
Iran	0	1
Israël	0	2
Italië	1	3
Japan	1	1
Joegoslavië	0	2
Libanon	0	1
Maleisië	0	1
Marokko	1	11
Mauritius Eiland	1	1
Nederland	6	4
Nepal	2	2
Pakistan	0	1
Polen	3	3
Portugal	2	3
Roemenië	6	7
Rusland	0	4
Rwanda	0	1
Sierra Leone	0	1
Spanje	3	3
Turkije	0	1
Verenigde Staten	0	1

Terwijl de vele nationaliteiten weergegeven in bovenstaande tabel het internationaal karakter van de sector weerspiegelen, blijven een aantal bedrijven te homogeen wat betreft arbeidspopulatie en is verdere sensibilisering vereist.

Te vermelden is dat mbt de cursisten van de 2 (in samenwerking met VDAB)ingerichte basiscursussen diamantbewerking per 31/12/2014 er nog 16 actief zijn (van de 24 die gestart zijn).

3 cursisten met een arbeidshandicap zijn allen nog in dienst.

Mbt het stelsel van het *industriële leerlingenwezen (ILW)* zijn volgende cijfers relevant:

Sinds 2005 hebben 15 leerlingen een opleiding genoten bij 12 verschillende bedrijven en zijn er per 31/12/2014 nog 5 tewerkgesteld.

Opvallend hierbij is de volstreekte homogeniteit qua nationaliteit: alle 15 leerlingen hebben de Belgische nationaliteit (enkelnen hebben wel een ander geboorteland)

Leeftijd bron: Rijksverlofkas Diamant per 31/12/2014

<u>LEEFTIJD</u>	<u>AANTAL</u>	<u>%</u>
< 25	24	3,3
25-49	373	51,4
50+	<u>329</u>	45,3
Totaal	726	

Het aandeel van de jongeren (<25j) tav 2012 is stabiel gebleven, daarentegen is het percentage 50+ wel gestegen: 45,3 % tegenover 38,8 % in 2012.

Uit de hierboven geschetste analyse komen we nu toe aan de initiatieven, te nemen maatregelen die tegemoet komen aan een aantal pijnpunten waarmee de sector vandaag geconfronteerd wordt.

De mindere internationale marktomstandigheden houden nu al een aantal jaren aan en vergen een nieuwe dynamiek voor de Antwerpse diamantnijverheid.

Het Fonds voor de Diamantnijverheid neemt hierbij het voortouw en lanceert samen met zijn partners waaronder VDAB, Antwerp World Diamond Centre, het Wetenschappelijk en Technisch Onderzoekcentrum voor Diamant een aantal initiatieven:

- 'CUT IN ANTWERP': bedoeling is dit label juridisch te beschermen en hierrond een aantal marketingacties te voeren, zowel nationaal als internationaal. 'Cut In Antwerp' is nu reeds internationaal een begrip als – onofficieel - kwaliteitslabel en kan dus verder gepromoot worden op beurzen wereldwijd maar ook op lokaal vlak zoals tijdens het 'diamantjaar 2017' dat door de Stad Antwerpen georganiseerd zal worden.

Werkgroepen worden momenteel geïnstalleerd om hieraan gestalte te geven en concreet inhoud te geven aan dit label en waar ook de sectorconsulent aan deelneemt. Hierbij zal ook duurzaamheid een belangrijk thema zijn, zoals evenredige arbeidsdeelname, aandacht voor duaal leren en andere punten ons aangeleverd door CIFAL Flanders (voormalig Antwerp Itcco: het met de VN gelieerd opleidingscentrum rond duurzaamheid met het Fonds voor de Diamantnijverheid als 1 van de stichtende bestuurders).

De ontwikkeling van een website met vermelding van de bedrijven die aan dit project participeren is gewenst.

- Technologische innovatie: de opportuniteit en budgettaire gevolgen worden onderzocht om een technologiecentrum in te richten, een permanente en werkbare opstelling van beschikbare technologie met als doel in een reële opstelling de beschikbare technologie tastbaarder te maken voor de bedrijven. Zulk een centrum kan dienen als opleidingscentrum voor diamantbewerkers en voor de leerlingen van de diamantschool (Stedelijk Lyceum Meir). Maar ook kan onderzocht worden of bedrijven daadwerkelijk de apparatuur kunnen gebruiken voor productie, meer bepaald die bedrijven voor wie de aankoop van die technologie financieel niet haalbaar is.

Het onderzoekscentrum WTOCD ontwikkelt momenteel technologie rond wasasonafhankelijk automatisch slijpen, wat mogelijkheden biedt mbt het bewerken van moeilijke stenen, het marktsegment waarop Antwerpen zich toelegt. Hierbij dient snel bepaald te worden in hoever deze revolutionaire technologie voor de Antwerpse bedrijven beschikbaar zal zijn en wat de gevolgen voor de tewerkstelling zullen zijn.

Door deze nieuwe dynamiek zullen de aandachtspunten die de arbeidsmarktsituatie van de diamantsector kenmerken onvermijdelijk terug in de aandacht komen. Door de moeilijke internationale context concentreerden de bedrijven zich om in de eerste plaats het bestaande te behouden. Nieuwe aanwervingen waren er nauwelijks. Dit heeft sowieso gevolgen voor de leeftijdsopbouw en de cijfers (supra) bevestigen het dalend aantal jongeren en de tegengestelde beweging wat ouderen betreft.

Op het moment van de heropleving zal de Antwerpse diamantnijverheid klaar moeten zijn om haar rol terug op te nemen als producent van hoogwaardige stenen.

Naast goed opgeleide diamantbewerkers zal technologie een prominenter rol spelen en de nabije aanwezigheid van een wereldspeler als het WTOCD (Wetenschappelijk en Technisch Onderzoekcentrum Diamant in Lier) op het vlak van technologieontwikkeling voor de diamantbewerking, moet voor de bedrijven een troef zijn. Inpassing van die technologie in het bedrijfsproces en opleiding van werknemers alsook toekomstige werknemers zullen de prioriteiten uitmaken de komende 2 jaren.

Vanuit de geschetste sectorale visie en vanuit de sectorspecifieke uitdagingen waar de sector op korte en langere termijn voor staat, maakt de sector werk van het aanpakken van de volgende prioriteiten (zie prioriteitenfiches):

Prioriteit 1: Bedrijven actief betrekken bij technologische innovatie met het oog op het versterken van de tewerkstelling in de nijverheid

Prioriteit 2: Blijvende aandacht voor afstemming onderwijs - arbeidsmarkt

Prioriteit 3: Het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit blijven ondersteunen

Prioriteit 1: Bedrijven actief betrekken bij technologische innovatie met het oog op het versterken van de tewerkstelling in de nijverheid

Motivatie

Uit contacten met bedrijven kan opgemaakt worden dat slechts een 10 bedrijven voldoende in technologie geïnvesteerd hebben en daar verder op inzetten. Andere bedrijven hebben daar veel minder voeling mee en teren op de ervaring en opgebouwde vakkennis van hun werknemers (in casu slijpers). Gezien de gevaarlijke leeftijdspyramide en dus onvermijdelijke uitstroom van die ervaren mensen de komende jaren, zal technologische innovatie het gebrek aan kwalitatieve opvolging kunnen opvangen.

Verder is er het feit dat technologie zeer duur is en in feite niet bereikbaar voor vele van de microbedrijven actief in de diamantbewerking. Hier ligt een taak voor de sector (Fonds, AWDC, WTOCD) hoe die bedrijven toch toegang te verlenen tot die technologie. Dit vormt sowieso een omslag in het bedrijfsproces van die ondernemingen maar ook de diamantbewerkers zullen geconfronteerd worden met een realiteit dat technologie bepaalde competenties kunnen aanvullen.

Er dient vermeld te worden dat het WTOCD momenteel revolutionaire technologie ontwikkelt en stilaan finaliseert, met name het wasonafhankelijk slijpen (WOS-project), een computergestuurde vorm van koud, automatisch slijpen dat moeilijke stenen moeiteloos kan bewerken en tevens voordien onsljpbare diamanten.

Technologie kan – in een eerste fase – bedreigend zijn voor bedrijf en werknemer, maar biedt zeker mogelijkheden op het vlak van productiviteit, opbrengst en nauwkeurigheid en kan de druk om te voldoen aan zeer hoge afwerkingseisen in hoofde van de diamantslijper verminderen, wat tenslotte ook werkbaarheid ten goede kan komen.

In het specifiek kader van werkbaar werk is het belangrijk hierbij te melden dat de sociale partners binnen het Paritair Comité van de Diamantnijverheid 2 maatregelen hebben genomen in het kader van werkbaar werk: CAO van 11 maart 2014 voorziet in een verbetering van het aanvullend pensioen vanaf 56j en een recent ondertekend protocol van akkoord voorziet in aanvullende vakantiedagen voor werknemers vanaf 56j en dit voor 2016 en 2017.

Resultaatsindicator

Als indicator kan hier het *aantal loontrekkenden* die effectief een opleiding of infosessies rond die nieuwe technologie gevolgd hebben, voorop gesteld worden: eind 2017: 25 werknemers

Acties

De sector engageert zich om de volgende concrete acties op te zetten om werk te maken van de gekozen prioriteiten:

Actie 1: Bedrijven informeren en sensibiliseren rond technologie

In het najaar van 2015 zal door de sectorconsulent over de bedrijven een analyse gemaakt worden van de aldaar aanwezige technologie en zal hij tevens peilen naar de actuele kennis van de beschikbare technologie en de bereidheid en mogelijkheden om hierin te investeren.

Met de beschikbare informatie kunnen dan gericht workshops gehouden worden (voorjaar 2016) - in samenwerking met WTOCD - om de toepasbaarheid en rendementswinsten die die technologieën bieden duidelijk te maken.

De sectorvertegenwoordigers kunnen - met de opgedane kennis wat betreft voorgaande punten - bekijken hoe de toegang tot die technologie gefaciliteerd wordt, rekening houdend met de bedrijven die wel geïnvesteerd hebben. Mogelijkheden hiertoe zijn het opzetten van een technologiecentrum met een concrete opstelling van de toepasbare technologie. Naast een opleidingscentrum kan de rol van dat technologiecentrum uitgebreid worden om zo de aanwezige technologie ter beschikking te stellen van de bedrijven, onder bepaalde voorwaarden. Tevens kan de mogelijkheid onderzocht worden om samenwerkingsverbanden tussen de bedrijven rond die nieuwe technologie in te richten (prognose: eind 2016)

Doelstelling moet zijn alle bedrijven benaderen en sensibiliseren rond die nieuwe technologie en hen de mogelijkheden bieden er concreet mee te werken, zij het in een samenwerkingsvorm, zij het in een daartoe ingericht centrum.

Actie 2: Ervaren slijpers opleiden in de nieuwe technologie

Via het systeem van betaald educatief verlof zullen de betrokken werknemers meerdaagse opleidingen krijgen in die technologie. Het WTOCD treedt hierbij vanzelfsprekend op als partner en eventueel als lesgever. De opleiding zal gratis zijn en voor het bedrijf en voor zijn werknemer(s) zoals de cursussen 'meesterslijper' in 2012.

Het niet verderzetten van die cursussen 'meesterslijper' - alhoewel positief geëvalueerd door de toenmalige deelnemers - had te maken met een vorm van 'job protection' in hoofde van ervaren slijpers waarbij nieuwe technologie volgens hen geen meerwaarde kon bieden tav hun jarenlange expertise en manier van werken. Sowieso zal de jongere generatie gemakkelijker te motiveren zijn om zich open te stellen voor technologie en kunnen deze innovaties voor de oudere generatie in het licht gezien worden van werkbaar werk, mits zij overtuigd worden van de meerwaarde ervan in hun dagelijks werk.

Actie 3: Onderzoek en coördineren van een aanvraag voor strategische transformatiesteun bij het Agentschap Ondernemen

In navolging van actie 2 en 3 zal de haalbaarheid onderzocht worden om een concrete aanvraag tot overheidssteun in te dienen. Dit met het oog om zowel de opleiding als de investering in die nieuwe technologie financieel te laten ondersteunen. Sowieso moet het de bedoeling zijn als samenwerkende ondernemingen een aanvraag in te dienen waarbij de sectorconsulent een coördinerende rol zal spelen.

Actie 4: Kennis en ervaring verankeren in het bedrijf

Verwijzend naar de omgevingsanalyse waarbij melding wordt gemaakt van een nog steeds verontrustende leeftijdsdynamiek bij de diamantbewerkeren en de in 2012 en 2013 ingezette beweging naar verjonging (via de basiscursussen) niet gecontinueerd kon worden omwille van de economische situatie, zijn maatregelen om de opgebouwde kennis niet verloren te laten gaan zeer wenselijk.

Via het organiseren van infosessies rond het thema 'de toekomst van uw bedrijf' zullen praktische tools zoals mentorship, peter/meterschap naar voren gebracht worden, om zo te wijzen op het belang om de aanwezige kennis en ervaring op een gestructureerde manier over te dragen aan een jongere generatie.

Prioriteit 2: Blijvende aandacht voor afstemming onderwijs - arbeidsmarkt

Motivatie

De in het vorig sectorconvenant gerealiseerde acties, met name het onderhandelen van een nieuwe convenant sector - onderwijs en het uitwerken van een beroepscompetentiedossier 'diamantbewerker', vragen een permanente evaluatie van de gerealiseerde vooruitgang mbt de afgesproken punten, teneinde onderwijs als instroomkanaal te optimaliseren.

Er is vanuit de school, het Stedelijk Lyceum Meir, alvast een engagement om de richting diamantbewerking (beroepsonderwijs) te versterken. Zo werden er belangrijke investeringen gerealiseerd om de bestaande apparatuur (in casu slijpmolens) te vernieuwen en gebeurden er op het vlak van het leerplan aanpassingen rekening houdend met het nieuwe beroepscompetentiedossier.

Acties om de betrokkenheid en van de leerlingen naar hun toekomstige werkomgeving, en van de bedrijven te versterken, blijven van kracht.

Gezien de grotere slagkracht van de school op het vlak van competentieontwikkeling van hun leerlingen in de diamantrichting, is het evident dat het Stedelijk Lyceum Meir als belangrijk instroomkanaal fungeert om tegemoet te komen aan de generatiewissel in de diamantnijverheid.

Resultaatsindicator

Voor 2016 en 2017 zal de sector voor telkens 6 leerlingen een stageplaats vinden.

Deze zoektocht wordt via persoonlijke begeleiding van de leerlingen opgenomen door de sectorconsulent.

Acties

De sector engageert zich om de volgende concrete acties op te zetten om werk te maken van de gekozen prioriteiten:

Actie 1: Zorgen voor stageplaatsen voor de leerlingen van de school

Het leerplan van de richting diamantbewerking voorziet een blokstage van 3 weken (telkens in het voorjaar) voor de leerlingen van het 6de jaar en het 7de specialisatiejaar. Omwille van de moeilijke omstandigheden zoals geschetst in de omgevingsanalyse, was het begin 2015 niet evident om voldoende stageplaatsen te vinden, daar bedrijven veelal overgingen tot economische werkloosheid voor hun diamantbewerkeren. Ook voorjaar 2016 dient zich aan als niet gemakkelijk.

Nochtans zal werkplekklere gepromoot worden bij de bedrijven, waaraan duurzaamheidsaspecten zullen gekoppeld worden, waaronder thema's uit het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Ook de sectorconsulent, via diens bezoeken aan de bedrijven, zal wijzen op het belang van werkplekklere.

Concreet is het de betrachting om in 2016 6 kwaliteitsvolle stageplaatsen te vinden voor de leerlingen.

Actie 2: Promotie maken rond vormen van duaal leren

Naast de blokstages voorzien in het leerplan van de school (zie actie 1), kunnen ook alternerende stages aangeboden worden: 2 dagen per week kunnen leerlingen van het 6de en 7de jaar een voltijdse stage volgen in een bedrijf. Een proefproject begin 2015 heeft inderdaad geleid tot een aanwerving. Dit is een ideale manier om een mogelijke indienstneming te evalueren en dat in een lerende situatie op de werkvloer.

Het bestaande stelsel ILW zal geëvalueerd worden, ook gezien de komende wetswijzigingen rond dit onderwerp en de invulling dat hieraan dient gegeven te worden.

Met betrekking tot duaal leren zal de sectorconsulent actief deelnemen aan de werkvergaderingen georganiseerd door Syntra Vlaanderen in het kader van het ESF-project Werkplek 21 en de praktische modaliteiten zoveel mogelijk laten doorstromen in de sector.

Actie 3: Het organiseren van promotieacties tav instroom in de sector

Zoals eerder vermeld is de school in principe een belangrijke recruiteringsbasis voor jongeren. De instroom van leerlingen was de vorige jaren veel te beperkt. De stages (de stagerapporten van de bedrijven die in 2015 stages aanboden waren allen positief) kunnen een ideaal middel zijn om dit beeld om te keren en de instroom te vergroten.

Een belangrijke tool blijft ADjobs: een jobtool specifiek voor de diamantsector ontwikkeld (in samenwerking met VDAB).

Verder werd ingeschreven voor de SIDin 2016 in Antwerpen als recruiteringsbasis voor een gebeurlijke basiscursus diamantbewerking in 2016. Deze SIDin zorgt voor heel wat interesse van jonge mensen voor het beroep van diamantbewerker en de sectorconsulent is hierop zeer actief aanwezig om nieuwe mensen aan te trekken naar de diamantnijverheid. Ook blijft het de bedoeling aanwezig te zijn op toekomstige SIDins.

Actie 4: Invulling geven aan de afspraken gemaakt in het convenant sector – onderwijs – Stad Antwerpen

De engagementen van het Fonds in dat convenant behelzen volgende punten: zorgen voor stageplaatsen in de industrie, bekendmaken van de verwachte vacatures per jaar, financieren van betere oefengoederen, mee vorm geven aan tweejaarlijkse diamantbaden voor de leerlingen 2de en 3de graad van de afdeling diamantbewerking. Bedoeling van dit laatste item is meer betrokkenheid genereren bij de leerlingen voor wat hun toekomstige werkomgeving zal zijn, zodat ook hun motivatie aangescherpt zal worden.

Voor al die punten zal jaarlijks een evaluatie gebeuren op initiatief van de Stad A'pen (als inrichter van de school) om - aldus een nota - 'optimaal af te stemmen op de noden van de diamantsector'. Punten die getoetst worden zijn: uitstroom cursisten, te verwachten aantal vacatures, te verwachten aantal leerlingen, aantal stageplaatsen, geraamde noodzaak aan oefengoederen, vervangingsinvesteringen, professionalisering van de leerkrachten.

Wat dit laatste punt betreft wil het Fonds ook de leerkrachten betrekken bij alle vervolmakingscursussen voor ervaren slijpers (dit was ook het geval voor de cursussen meesterslijper in 2012), en dus zullen de opleidingen rond nieuwe technologie ook voor hen opengesteld worden.

Finaliteit is blijvend aandacht hebben voor al die punten, jaarlijks de evaluatie te maken en aandacht te schenken aan verbeterpunten die uit die evaluatie komen om de rol van het onderwijs zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

Actie 5: Continuëren van de samenwerking met VDAB

Basiscursussen diamantbewerking zullen enkel op expliciet verzoek van de bedrijven, als de economische omstandigheden gunstig zijn, georganiseerd worden. Onze partners in dit project, met name AWDC en VDAB blijven bereid deze cursussen terug te ondersteunen.

Er zijn afspraken gemaakt om in het kader van het inrichten van deze basiscursus erkenning en medefinanciering van VDAB te krijgen. Primaire voorwaarde hiertoe is de effectieve instroom van de succesvolle cursist. Er kan ook beroep gedaan worden op de werkwinkels van VDAB om de kandidaten aan te leveren voor de cursus.

De samenwerking concretiseert zich tevens in de ontwikkeling van een beroepenfilm diamantbewerker, te zien op de site van VDAB zodat kandidaten een realistisch beeld krijgen van de werkomstandigheden.

Prioriteit 3: Het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit blijven ondersteunen

Motivatie

De diamantsector is een bij uitstek internationaal gerichte sector. Dit uit zich in het groot aantal nationaliteiten die vertegenwoordigd zijn in de sector.

Anderzijds is de diamantnijverheid bij nog een groot aantal bedrijven vrij traditioneel qua samenstelling van arbeidspopulatie, wat te maken heeft met het fenomeen van intergenerationale overdracht van familiebedrijven en het verderzetten van vertrouwde gebruiken.

Hiertegenover staat de nieuwe realiteit die zich spectaculair uit in de samenstelling van de schoolpopulatie en meer bepaald in de richting diamantbewerking waar 90 % van de leerlingen een niet Belgische nationaliteit hebben of van vreemde origine zijn.

Resultaatsindicator

De effectieve publicatie van artikels rond anti-discriminatie in de 3 vakbladen en op de websites van de sociale partners en het Fonds voor de Diamantnijverheid, en dit zowel in 2016 als in 2017.

Acties

De sector engageert zich om de volgende concrete acties op te zetten om werk te maken van de gekozen prioriteiten:

Actie 1: Opendeurdagen organiseren in het praktijklokaal van de school

Werkgevers willen graag mensen concreet aan het werk zien om in te schatten wat hun niveau is en daartoe zijn opendeurmomenten een aangewezen middel. De samenstelling qua afkomst van de leerlingen is op dat moment geen issue maar wel hun vaardigheden om hen op te nemen als stagiair en in een latere fase als werknemer. Deze intensere contacten met de school brengen de werkgevers in aanraking met een realiteit die voorheen niet of minder aanwezig was, nl. multiculturaliteit van de (beroeps)bevolking.

Concreet zullen die opendeurdagen jaarlijks georganiseerd worden de eerste weken van januari.

Finaliteit is vanzelfsprekend aanwerving en het aanbieden van stageplaatsen is een eerste belangrijke stap hiertoe.

Actie 2: Sensibiliseren rond anti-discriminatie

De omgevingsanalyse vermeldt de ontwikkeling van een kwaliteitslabel 'cut in Antwerp' ter dynamisering van de diamantsector. Bedoeling is hieraan een belangrijk ethisch component te koppelen waarbij evenredige arbeidsdeelname en anti-discriminatie belangrijke elementen zullen zijn en dus door de deelnemende bedrijven in de praktijk dienen gezet te worden.

Ook via de vakbladen en websites van de sociale partners (in casu Algemene Centrale ABVV, ACV-Transcom sector Diamant en SBD) en hieraan gerelateerde artikels zullen die onderwerpen concreet ter sprake komen.

Zoals in de vorige edities zal de sectorconsulent in het kader van een basiscursus actief de kansengroepen onder de aandacht brengen als recruiteringsbasis. Hierbij zijn destijds 3 personen met een arbeidshandicap effectief aangeworven na hun opleiding.

Een punt dat aan de oppervlakte kwam na de aanwerving van cursisten van de basiscursus betrof (in 3 gevallen) de moeilijke communicatie op de werkvloer en dit omwille van gebrekkige kennis van het Nederlands. Bij een volgende editie van die basiscursus zal bij de werkgevers gewezen worden op de mogelijkheid in te tekenen op een opleiding 'Nederlands op de werkvloer' aangeboden door VDAB.

Algemene bepalingen inzake financiering, beëindiging, wijziging, evaluatie, controle en toezicht van de overeenkomst

Financiering

Tien procent van het in artikel 1 vermelde bedrag wordt uitbetaald in zoverre de resultaatsindicator per prioriteit is behaald. Als een indicator niet wordt behaald, wordt de tien procent a rato van het aantal behaalde prioriteiten uitbetaald.

Beëindiging

- Het sectorconvenant wordt afgesloten voor een periode van 2 jaar. Het sectorconvenant kan niet stilzwijgend worden verlengd.
- Het sectorconvenant eindigt hetzij bij het verstrijken van de looptijd, hetzij bij onderlinge overeenkomst tussen de partijen, hetzij door opzegging. De partijen kunnen op elk moment het sectorconvenant opzeggen, mits ze een opzegtermijn van 6 maanden in acht nemen. De kennisgeving van de opzegging gebeurt per aangetekende brief. De opzeggingstermijn begint te lopen vanaf de eerste werkdag na de kennisgeving. Het sectorconvenant kan door de Vlaamse Regering worden beëindigd zonder inachtnaam van een opzegtermijn en zonder dat het aanleiding kan geven tot de betaling van een vergoeding als het algemeen belang dat in buitengewone omstandigheden vereist. Als bij de evaluatie door het departement Werk en Sociale Economie wordt vastgesteld dat de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties op ernstige wijze tekortschieten in de verwezenlijking van de beoogde doelstellingen, kan de Vlaamse Regering het sectorconvenant eenzijdig beëindigen zonder opzegtermijn en zonder dat het aanleiding kan geven tot de betaling van een vergoeding.

Wijzigbaarheid

- De Vlaamse Regering bepaalt na voorafgaand overleg tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners in het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité, de wijze waarop bijstellingen of wijzigingen van het actieplan of van de verbintenissen in het sectorconvenant tijdens de looptijd worden doorgevoerd.

Evaluatie

- Het departement Werk en Sociale Economie voorziet een sjabloon voor de inhoudelijke en financiële rapportage. Bij de opvolgingsmomenten en evaluaties wordt nagegaan of de aangegane verbintenissen ook effectief zijn bereikt.

Controle en toezicht

- De sociaalrechtelijke inspecteurs van de administratie zijn belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van het decreet op de sectorconvenants en de uitvoeringsbesluiten ervan. De Vlaamse Regering kan in het geval van een vastgestelde inbreuk het sectorconvenant opschorten.

Opgemaakt in drie originele exemplaren te Brussel op....., waarvan elke partij een exemplaar ontvangt.

Namens de Vlaamse Regering,

Mevrouw Hilde CREVITS,
Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Onderwijs;

De heer Philippe MUYTERS,
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Namens de sociale partners van de diamantsector,

met als vertegenwoordigers voor de werkgevers:

De heer Bart De Hantsetters,
Voorzitter Syndicaat der Belgische Diamantnijverheid (SBD);

Mevrouw Linda VANCAUWENBERGHE,
Directeur SBD en Ondervoorzitter Fonds voor de Diamantnijverheid;

De heer Luc GORIS,
Secretaris Vereniging van Kempische Diamantwerkgevers (VKD) en
Beheerder Fonds voor de Diamantnijverheid

met als vertegenwoordigers voor de werknemers:

De heer John COLPAERT,
Federaal secretaris Algemene Centrale-ABVV en
Voorzitter Fonds voor de Diamantnijverheid;

Mevrouw Myriam DILLEN,
Algemeen sectorverantwoordelijke diamant ACV-Transcom en
Beheerder Fonds voor de Diamantnijverheid